

วัดปทุมวนาราม เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

การขอพรพชา อุปสมบท (แบบคณะธรรมยุต)

ขั้นตอนและบทที่ต้องท่องจำใช้ในพิธีบวชแบบธรรมยุต (เอสาหัง)

๑. เมื่อถึงบริเวณพระอุโบสถ เวียนรอบพระอุโบสถโดยประทักษิณ ให้มือขวาอยู่ทางพระอุโบสถ ๓ รอบ
๒. เข้าประตูพระอุโบสถ ไปจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูปปฏิมากร กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์ (๓ ทน)
แทนการไหว้สีมา (เบญจางคองค์ ๕ คือ เข้า ๒ ข้อศอก ๒ หน้าผาก ๑)
๓. กลับมานั่ง ณ ที่ซึ่งจัดเอาไว้เฉพาะนาคนั่งหน้าอาสนะสงฆ์ โดยหันหน้าออกไปทางประตูหน้าพระอุโบสถ
๔. เมื่อถึงเวลา มารดาบิดาหรือผู้ปกครองจะมอบผ้าไตรให้ นาคพึงนั่งคุกเข่ากราบลงเพียงครั้งเดียวโดยตั้งมือวางมือชิดกัน ให้หน้าผากจรดหัวแม่มือ (กราบพระ ๓ ครั้ง กราบคฤหัสถ์ ๑ ครั้ง) รับผ้าไตรด้วยท่อนแขนทั้งสอง โดยยังประณมมืออยู่
๕. ใช้มือซ้ายกอดผ้าไตรให้ชิดอก เดินเข้าใช้มือขวายันพื้นประคองตัว เข้าไปนั่งคุกเข่าหน้าพระอุปัชฌาย์ วางผ้าไตรไว้ทางซ้ายมือ นำพานดอกไม้ธูปเทียนและผ้าไตรประเคนพระอุปัชฌาย์แล้ว กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์ พระอุปัชฌาย์จะมอบผ้าไตรวางบนแขนทั้งสองของนาค เตรียมขอพรพชาอุปสมบทต่อไป ให้สายตาทอดลงจับผ้าอาสนะของพระอุปัชฌาย์ เตรียมเปล่งคำขอพรพชาเป็นสำเนียงมคธ ดังต่อไปนี้.

คำขอพรพชา-อุปสมบท

๑. เอชาฮัง ภันเต, สุจิระปะรินิบัติมปี, ตัง ภาคะวันตัง สระระณัง คัจจามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุซึ่งขัญจะ, ละเภยยาฮัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปิบบัชยัง, ละเภยยัง อุปะชัมปะตัง.

ตุติยมปาฮัง ภันเต, สุจิระปะรินิบัติมปี, ตัง ภาคะวันตัง สระระณัง คัจจามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุซึ่งขัญจะ, ละเภยยาฮัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปิบบัชยัง, ละเภยยัง อุปะชัมปะตัง.

ตะติยมปาฮัง ภันเต, สุจิระปะรินิบัติมปี, ตัง ภาคะวันตัง สระระณัง คัจจามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุซึ่งขัญจะ, ละเภยยาฮัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวินะเย ปิบบัชยัง, ละเภยยัง อุปะชัมปะตัง.

๒. อะฮัง ภันเต, ปิบบัชยัง ยาจามิ, อิมานิ กาช้ายานิ วัดทำนิ คะเหตตะวา, ปิบบายะละ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาดายะ

ตุติยมปี อะฮัง ภันเต, ปิบบัชยัง ยาจามิ, อิมานิ กาช้ายานิ วัดทำนิ คะเหตตะวา, ปิบบายะละ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาดายะ

ตะติยมปี อะฮัง ภันเต, ปิบบัชยัง ยาจามิ, อิมานิ กาช้ายานิ วัดทำนิ คะเหตตะวา, ปิบบายะละ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาดายะ

หมายเหตุ ถ้าบวชเป็นสามเณรให้ละคำว่า ละเมยยัง อุปะซัมปะตัง ออก

พระอุปัชฌาย์รับผ้าไตรจากผู้บวชวางไว้ตรงหน้าตัก ให้โอวาทและบอกตะจะปัญจะกะกัมมัฏฐาน แล้วให้ว่าตามไปที่ละบท โดยอนุโลม (ไปข้างหน้า) และปฏิโลม (ทวนกลับ) ดังนี้

เกข้า โลมา นะค้ำ ดันตา ตะโจ (อนุโลม) ตะโจ ดันตา นะค้ำ โลมา เกข้า (ปฏิโลม)

พระอุปัชฌาย์ชักอังสะออกจากผ้าไตรมาสวมให้ผู้บวช แล้วสั่งให้ออกไปครองผ้าครบไตรจีวรตามระเบียบ

คำขอสรณะและศีล

๓. ครั้นเสร็จแล้วเข้าไปหาพระอาจารย์ รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้วกราบ ๓ ครั้ง นั่งคุกเข่า เปล่งวาจาขอสรณะและศีลดังนี้

อะฮัง ภันเต, สระระณัง ชีลัง ยาจามิ
ตุติยัมปิ อะฮัง ภันเต, สระระณัง ชีลัง ยาจามิ
ตะติยัมปิ อะฮัง ภันเต, สระระณัง ชีลัง ยาจามิ.

๔. พระอาจารย์กล่าวคำนมัสการให้ผู้บรรพชาว่าตามดังนี้

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระระหะโต ชัมมาชัมมุตตัสสะ. (๓จบ)

จากนั้นพระอาจารย์จะกล่าวว่า “เอวัง วะเทหิ” ให้รับว่า “อามะ ภันเต” แล้วท่านจะว่านำสรณคมน์ก็ให้ว่าตามดังนี้

บุดัง สระระณัง คัจจามิ
จังมัง สระระณัง คัจจามิ
สังฆัง สระระณัง คัจจามิ
ตุติยัมปิ บุดัง สระระณัง คัจจามิ
ตุติยัมปิ จังมัง สระระณัง คัจจามิ
ตุติยัมปิ สังฆัง สระระณัง คัจจามิ
ตะติยัมปิ บุดัง สระระณัง คัจจามิ
ตะติยัมปิ จังมัง สระระณัง คัจจามิ
ตะติยัมปิ สังฆัง สระระณัง คัจจามิ

๕. เมื่อจบสรณคมน์ทางพระอาจารย์จะบอกว่า “ติสระระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง” ก็ให้รับว่า “อามะ ภันเต” ต่อจากนั้นก็สมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการโดยว่าตามท่านไปที่ละสิกขาบท ดังนี้

ปาณาติปาตา เวระมะณี
 อะดินนาดานา เวระมะณี
 อะปรัมมะจะรียา เวระมะณี
 มุชฺฉาวาตา เวระมะณี
 สุราเมรยะมฺชยะปะมาคฺคิฏฺฐานา เวระมะณี
 วิกาละโกชะนา เวระมะณี
 นัจจะ คีตะ วาตีตะ วิชฺฐุกะตฺสสะนา เวระมะณี
 มาลาคันธะ วิเลปะนะ ธารณะ มัณตนะ วิภูสะนฺณูทฺธานา เวระมะณี
 อุจจาสะยะนะมะฮฺ้าสะยะนา เวระมะณี
 ยาตะรุปะ ระยะตะ ปฏิกะคะหะณา เวระมะณี

(และกล่าว ๓ ครั้งว่า) “อิมานิ ตะสะสิกค้ำปะดานิ สะมาติยามิ” (กราบ ๓ ครั้ง)
 (การบรรพชาสามเณรสำเร็จเพียงเท่านี้)

คำขอนิสัย

๖. สามเณรพึงรับบาตรอุ้มเข้าไปหาพระอุปัชฌาย์ในที่ประชุมสงฆ์ วางไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้วกราบ ๓ ครั้ง นั่งคุกเข่าประณมมือกล่าวดังนี้

อะฮัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ,
 ตฺติยัมปิ อะฮัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ,
 ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ.
 อุปฺชฌาโย เม ภันเต โหติ. (ว่า ๓ จบ)

เมื่อพระอุปัชฌาย์กล่าวว่า โอปายิกัง พึงรับว่า “ซำธู ภันเต”
 ปะฏิฐูปัง พึงรับว่า “ซำธู ภันเต”
 ปาซำติเกนะ ชัมปะปาเตหิ พึงรับว่า “ซำธู ภันเต”

เมื่อเสร็จแล้วพึงกล่าวว่า “อชฺชยะตฺคเคตานิ เถโร, มัยยังฺ ภาโร, อะหัมปิ เถรสสะ ภาโร.” (กล่าว ๓ ครั้ง) เสร็จแล้วกราบ ๓ ครั้ง

๗. ในลำดับนั้นพระอุปัชฌาย์พึงบอกแก่สามเณรผู้เป็นอุปสัมปทาเปกขะ คือผู้มุ่งอุปสมบทว่าต่อไปนี้พระสงฆ์จะทำอุปสมบทกรรม คือยกเธอให้เป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา และในกรรมวาจาที่จะสวดประกาศในสังฆสันนิบาต จะต้องออกชื่ออุปสัมปทาเปกขะและชื่อพระอุปัชฌาย์และฟังขนานชื่ออุปสัมปทาเปกขะในมคธภาษาว่า.....เมื่อท่านสวดถามว่า “กินนาโมสิ” เธอชื่ออะไร ก็หมายถึงตั้งผู้อุปสมบทเองแล้วตอบว่า “อะฮัง ภันเต...(ฉายาผู้ขออุปสมบท)...นามะ” และเมื่อท่านสวดถามถึงชื่อพระอุปัชฌาย์ว่า “โก นามะ เต อุปฺชฌาโย” พระอุปัชฌาย์ของเธอชื่ออะไรให้ตอบว่า “อุปฺชฌาโย เม ภันเต อาัยสะมี ญาโนติยะ นามะ”

ในลำดับต่อไปจะบอกบาตรไตรจีวรสำหรับเป็นสมณบริวารในภายหน้าว่า สิ่งนี้ชื่อนี้ๆ ด้วยภาษามคธ ก็จงรับว่า “อามะ ภัณฑะ” แล้วจำชื่อสิ่งนั้นๆ ไว้ใช้ในอธิฐานกิจต่อไป

ในลำดับนั้น พระอาจารย์ผู้สวดกรรมวาจาจะเอาบาตรคล้องตัวอุปสัมปทาเปกขะ สะพายแล่งทางบ่าซ้าย จับบาตรให้อยู่ตรงหลัง แล้วสอนบอกบาตร จีวรดังนี้

- อะยันเต ปัตโต (รับว่า) อามะ ภัณฑะ
- อะยัง สังฆาฎิ (รับว่า) อามะ ภัณฑะ
- อะยัง อุตตะราสังโค (รับว่า) อามะ ภัณฑะ
- อะยัง อันตะระวาสะโก (รับว่า) อามะ ภัณฑะ

เมื่อท่านกล่าวว่า “คัจฉะ อะมุหิ โอกาเส ติฏฐาหิ” พึงถอยหลังเล็กน้อยลุกขึ้นประณมมือออกไปยืน อยู่ในที่ที่กำหนดไว้ (ส่วนใหญ่จะเป็นบริเวณทางเข้าโบสถ์) ต่อจากนี้พระอาจารย์จะสวดตามอัตรายกกรรม ให้รับทราบ ว่า “นัตถิ ภัณฑะ” ๕ ครั้ง และต่อด้วย “อามะ ภัณฑะ” ๘ ครั้งดังต่อไปนี้

๘. เมื่อท่านกล่าวถามถึงคำว่า “สันตี เต เหวะรุปา อาบาธา.....

- กุกุจั้ง รับว่า นัตถิ ภัณฑะ
- คัณโท รับว่า นัตถิ ภัณฑะ
- กิลาสอ รับว่า นัตถิ ภัณฑะ
- โสโส รับว่า นัตถิ ภัณฑะ
- อะปะมาโร รับว่า นัตถิ ภัณฑะ
- มะนุสโสสี รับว่า อามะ ภัณฑะ
- บุริโสสี รับว่า อามะ ภัณฑะ
- ภุขิสโสสี รับว่า อามะ ภัณฑะ
- อะนะโณสี รับว่า อามะ ภัณฑะ
- นะสิ ราชะกะโฏ รับว่า อามะ ภัณฑะ
- อะนุญญาโตสี มาตาปัตตุหิ รับว่า อามะ ภัณฑะ
- ปะริปุณณะวีสะติวัสโสสี รับว่า อามะ ภัณฑะ
- ปะริปุณณันเต ปัตตะจีวะรัง รับว่า อามะ ภัณฑะ
- กินนาโมสิ รับว่า อะยัง ภัณฑะ
- โก นามะ เต อุปัชฌายโย รับว่า อุปัชฌายโย เม ภัณฑะ อายุสสะมา ญาโณตะโย นามะ

(พระอุปัชฌาย์ในสำนักวัดปทุมวนาราม มี ๓ รูป คือ ๑.ท่าน ญาโณตะโย ๒. ท่าน นันตีโย ๓. ท่าน คุตตะจิตโต)

ครั้งนั้นพระกรรมวาจาจารย์สอนซ้อมอันตรายิกกรรมเสร็จแล้ว กลับเข้ามาในสังฆสนนิบาต สวดกรรมวาจาเสร็จแล้วหันหน้าออกไปทางอุปสัมปทาเปกษะ เรียกเข้ามาด้วยคำว่า “**อาคัจฉาหิ**” อุปสัมปทาเปกษะฟังเดินประณมมือเขาสู่ที่ประชุมสงฆ์ กราบลงตรงหน้าพระอุปัชฌาย์ ๓ ครั้ง

๙. นั่งคุกเข่าประณมมือเปล่งวาจาขออุปสมบทดังนี้

ซังฆัม ภันเต, อุปะสัมปะตัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, ซังโฆ อะนุกัมปัง อุปาดายะ,
ตุติยัมปิ ภันเต, ซังฆัง อุปะสัมปะตัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, ซังโฆ อะนุกัมปัง อุปาดายะ,
ตะติยัมปิ ภันเต, ซังฆัง อุปะสัมปะตัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, ซังโฆ อะนุกัมปัง อุปาดายะ.

(ถ้าบวชหลายคนให้เปลี่ยนคำว่า **ยาจามิ** เป็น **ยาจามะ** และเปลี่ยน **มัง** เป็น **โน**)

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌาย์ฟังกล่าวเผด็จสงฆ์เพื่อชักถามอันตรายิกกรรมแล้ว พระอาจารย์ฟังสวดสมมติตนแล้ว ถ้ามอันตรายิกกรรมแก่อุปสัมปทาเปกษะอีกครั้งหนึ่ง ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับตอนถมนอกประชุมสงฆ์ ตั้งแต่ “**กุฏฐัง**” จนถึง “**โก นามะ เต อุปัชฌายโ**” อุปสัมปทาเปกษะก็ฟังตอบอย่างนั้น เมื่อท่านถามเสร็จแล้ว จะเริ่มสวดญัตติจุดตุตถกรรมวาจา พระสงฆ์และอุปสัมปทาเปกษะประณมมือทุกรูปจนกว่าจะจบ จึงได้ชื่อว่าเป็นพระภิกษุโดยสมบูรณ์

เมื่อพระอาจารย์สวดจบแล้ว ท่านจะปลดบาตรออกจากบ่า พระภิกษุใหม่กราบพระอุปัชฌาย์ ๓ ครั้ง นั่งพับเพียบประณมมือฟังพระอุปัชฌาย์สอนอนุศาสน์ต่อไป เมื่อจบแล้วพระภิกษุใหม่รับว่า “**อามะ ภันเต**” นั่งคุกเข่า กราบพระอุปัชฌาย์ ๓ ครั้ง

จากนั้น รับประเคนเครื่องไทยธรรมจากทายกทายิกา (ใช้ผ้ากราบรับจากโยมผู้หญิง ส่วนโยมผู้ชายให้รับด้วยมือทั้งสอง) นำเครื่องไทยธรรมถวายพระอุปัชฌาย์ พระกรรมวาจาจารย์ พระอนุสาวนาจารย์และพระสงฆ์ในสังฆกรรม

เสร็จแล้วพระภิกษุใหม่และคณะเจ้าภาพตั้งใจกรวดน้ำ เมื่อพระอุปัชฌาย์ว่า “**ยะถาวาริระหา.....**” ผู้กรวดน้ำเริ่มรินน้ำ ไม่ต้องใช้มือรองน้ำ พอพระสงฆ์รับ “**สัพพิติโย....**” ฟังเทน้ำที่เหลือลงให้หมด แล้วประณมมือรับพรต่อไปจนกว่าจะจบ เวลากรวดน้ำก็ให้ตั้งใจรำลึกถึงผู้มีพระคุณอุทิศส่วนกุศลแต่ท่าน

และพระอุปัชฌาย์นำพระสงฆ์ทั้งปวงกราบพระพุทธรูปประธานภายในพระอุโบสถพร้อมกัน ๓ ครั้ง, พระสงฆ์และพระภิกษุใหม่กราบพระอุปัชฌาย์พร้อมกัน ๓ ครั้ง เป็นเสร็จพิธี